

dr inż. Andrzej Kepel

Opinia dotycząca części przyrodniczej prognoz oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji parku elektrowni wiatrowych w rejonie wsi Orchowo, Różanna i Bielsko oraz w zakresie lokalizacji parku elektrowni wiatrowych w rejonie wsi Osówiec i Wólka Orchowska

Niniejsza opinia ogranicza się do zagadnień związanych z zawartą w prognozach oceną potencjalnych skutków przyjęcia proponowanych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji parku elektrowni wiatrowych w rejonie wsi Orchowo, Różanna i Bielsko oraz w zakresie lokalizacji parku elektrowni wiatrowych w rejonie wsi Osówiec i Wólka Orchowska. Brak uwag odnoszących się do innych części prognoz nie oznacza jedynie, że nie podlegały one ocenie na potrzeby niniejszej opinii.

Oba mawiane dokumenty te nie spełniają ustawowych warunków określonych dla takich opracowań, a ponadto wskazują na niemożność przyjęcia projektów planów ze względu na ich znaczące oddziaływanie na obszary Natura 2000. Oznacza to, że na podstawie tych prognoz nie można podjąć uchwał o przyjęciu tych planów. W przypadku ich uchwalenia, uchwały takie byłyby nieważne, co z urzędu powinien orzec wojewoda.

UZASDNIENIE

1. Uwagi dotyczące strony formalnej prognoz

Na wstępie obu prognoz prawidłowo powołano się na akty prawne regulujące zasady ich sporządzania. Oznacza to, że autor zdawał sobie sprawę z uwarunkowań prawnych w tym zakresie. Jednak treść prognoz nie spełnia wielu wymogów formalnych, zawartych w tych przepisach.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać informacje o metodach zastosowanych przy jej sporządzaniu. W omawianych dokumentach brak informacji o zastosowanych metodach. Analiza treści wskazuje, że żadnych szczególnych metod po prostu nie zastosowano, a przy formułowaniu ocen oparto się jedynie o bardzo ograniczone dane literaturowe, popełniając przy tym szereg błędów merytorycznych (wskazanych w dalszej części opinii).

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c cytowanej wyżej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania. W opracowaniach wskazano na konieczność 5-letniego monitoringu ornitologicznego, nie wspomniano jednak nic o zalecanych metodach tego monitoringu ani o jego częstotliwości. Analizę innych skutków – np. wpływu na nietoperze – pominięto zupełnie.

Art. 51 ust. 2 pkt 2 zawiera listę zagadnień, które w prognozach powinny być określone, przeanalizowane i ocenione. Spośród tych obowiązkowych elementów w omawianych dokumentach zabrakło m.in.:

- właściwego opisu stanu, analizy i rzetelnej oceny wpływu realizacji przedsięwzięcia na ptaki (elementy tego opisu i oceny znajdujące się w przedmiotowych prognozach nie spełniają warunku „właściwego” wykonania, co zostało omówione w kolejnym rozdziale opinii);
- jakiegokolwiek opisu stanu, analizy i oceny wpływu realizacji przedsięwzięcia na nietoperze (omówione szerzej w rozdziale 3 opinii);
- właściwego opisu, analizy i rzetelnej oceny istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji planów dotyczących obszarów podlegających ochronie – obszaru chronionego krajobrazu, na którym położone są tereny objęte planami oraz sąsiedniego parku krajobrazowego (podano ogólnikowe informacje oraz nieuzasadnione i sprzeczne oceny, nie wymieniając nawet celów ochrony tych obszarów i pomijając jakąkolwiek analizę – omówiono to szerzej w rozdziale 5 opinii).
- opisu, analizy i rzetelnej oceny celów ochrony środowiska ustanowionych na różnych szczeblach, istotnych z punktu widzenia planów (np. konwencji krajobrazowej, konwencji bońskiej i berneńskiej, Porozumienia EUROBATS, dyrektywy ptasiej i siedliskowej, krajowej ochrony gatunkowej, krajowej strategii ochrony różnorodności biologicznej);
- rzetelnego odniesienia się do integralności sąsiednich obszarów Natura 2000 (zawarte oceny, choć wskazujące na znaczące negatywne oddziaływania, nie zostały właściwie uzasadnione merytorycznie – omówiono to szerzej w punktach 2 i 4 opinii).

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a cytowanej wyżej ustawy, w prognozach należy przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Chociaż w prognozach wskazano na znaczące negatywne oddziaływania na obszary Natura 2000, na różnorodność biologiczną, na zwierzęta i na krajobraz, nie zaproponowano żadnych racjonalnych rozwiązań łagodzących czy zapobiegających negatywnym skutkom dla różnorodności biologicznej czy obszarów Natura 2000. Środki dotyczące ptaków nie mają podstaw merytorycznych, a środki łagodzące zaproponowane w odniesieniu do oddziaływań na krajobraz będą wręcz zwiększać, zamiast zmniejszać ów negatywny wpływ (omówiono to szerzej w punktach 2 i 5 opinii).

Zgodnie z art. 52 cytowanej wyżej ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Jak wykazano w kolejnych rozdziałach, warunku tego nie spełniono. Nie wykorzystano współczesnej wiedzy na temat walorów tego obszaru i popełniono szereg błędów merytorycznych. Nic też nie wiadomo o zastosowanych metodach oceny wpływu realizacji planów na walory przyrodniczej i krajobrazowe.

Zarówno w świetle art. 51 i 55 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy, jak i na podstawie art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹, szczególnie istotne jest ustalenie, czy realizacja danego planu może mieć znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000. Jeśli nie zachodzi sytuacja przewidziana w art. 34 ustawy o ochronie przyrody, stwierdzenie w prognozie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 oznacza, że plan nie może być uchwalony. W obu omawianych prognozach wskazano na istnienie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000. Nie wywiedziono jednak z tego konkluzji o konieczności odrzucenia planów. W zamian zastosowano nieprzewidziane prawem stopniowanie owego znaczącego negatywnego oddziaływania. Bez szczegółowego uzasadnienia zakwalifikowano oba plany do najniższej kategorii owego

¹ Dz.U. 2009 nr 151 poz. 1220.

stopniowania, co nie ma znaczenia prawnego (zagadnienie to omówiono szerzej w rozdziale 4 opinii). Naszym zdaniem należy jednak uznać, że w rzeczywistości w ogóle nie przeprowadzono właściwej oceny znaczenia tych planów dla obszarów Natura 2000.

Podsumowując – omawiane prognozy zawierają tak poważne braki i błędy, że należy uznać, iż nie zostały one przygotowane zgodnie z ustawodawstwem krajowym, ani z prawem i zaleceniami Komisji Europejskiej². Oznacza to, że dokumenty te nie mogą stanowić podstawy do uchwalenia planów, których dotyczą.

2. Uwagi dotyczące wpływu planów na ornitofaunę

W przypadku inwestycji polegających na budowie farm wiatrowych jedną z najważniejszych grup zwierząt, na które potencjalnie mogą one negatywnie oddziaływać, są ptaki (np. Langston i Pullan 2003³, PSEW 2008⁴). Tymczasem w ocenianych dokumentach nie znalazły się praktycznie żadne informacje dotyczące awifauny tego terenu, poza zdaniem, że według danych literaturowych (jakich?) obszar ten „nie stanowi korytarza przelotów ptaków”. W opracowaniu nie powołano się na podstawowe źródło informacji o ptakach graniczącego z planowaną inwestycją Powidzkiego Parku Krajobrazowego (Kosiński i in. 2000⁵).

W prognozach znalazło się kilka informacji dotyczących ptaków sąsiednich terenów. Budzą jednak one poważne wątpliwości co do ich zasadności merytorycznej.

Wspomniano, że w planowanym pobliskim specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 „Pojezierze Gnieźnieńskie” „nie stwierdzono występowania żadnych gatunków ptaków, których dotyczy art. 4 dyrektywy ptasiej oraz wymienionych w załączniku II dyrektywy siedliskowej”. Przy tej okazji autorzy jednak nie powołują się na żadne publikacje czy własne badania. Art. 4 dyrektywy ptasiej dotyczy gatunków z załącznika I tej dyrektywy oraz innych gatunków ptaków regularnie migrujących. Załącznik II dyrektywy siedliskowej w ogóle nie obejmuje ptaków. Można się domyślać, że autor prognozy oparł się wyłącznie o brak informacji o ptakach w Standardowym Formularzu Danych dotyczącym tego projektowanego obszaru Natura 2000. Brak ten jednak wynika jedynie z tego, że jest to proponowany obszar siedliskowy (SOOS), w przypadku którego nie ma obowiązku wpisywania do SFD ptaków, nie będących celem ochrony tego obszaru. W Załączniku I dyrektywy ptasiej znajdują się gatunki stosunkowo liczne w Polsce, np. bocian biały *Ciconia ciconia*, gąsiorek *Lanius collurio*, ortolan *Emberiza hortulana* czy lerka *Lullula arborea*, które z pewnością występują na tym rozległym terenie. Bez wątpienia na tym obszarze występują także inne gatunki ptaków regularnie migrujących (np. różne gatunki kaczek *Anas* sp., *Aythya* sp., łabędź niemy *Cygnus olor*, gęgawa *Anser anser*, różne gatunki mew *Larus* sp.).

Zasadnicze zastrzeżenia budzi także stwierdzenie (również nie poparte danymi źródłowymi), że ptaki występujące w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Ostoja Nadgoplańska” w poszukiwaniu pożywienia penetrują tereny w odległości do 5 km od jeziora Gopło. Ostoja Nadgoplańska jest miejscem znacznych koncentracji gęsi zbożowych *Anser fabalis* i białoczelnych *A. albifrons* (do około 10 000 os.) oraz żurawi *Grus grus* (do 3000 os.) w okresie migracji. Duże stada tych ptaków, nocujących na Goplu, obserwowano także w

² Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment, http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/030923_sea_guidance.pdf.

³ Langston R. H. W., Pullan J. D. 2003. Wind farm and birds: an analysis of the effects of wind farms on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues. Council of Europe, Directorate of Culture and of Cultural and Natural Heritage; Strasbourg.

⁴ PSEW (2008). Wytuczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki. Szczecin.

⁵ Kosiński Z., Sikora S., Maciorowski G. 2000. Awifauna Powidzkiego Parku Krajobrazowego. W: Winiecki A. (red). Ptaki Parków Krajobrazowych Wielkopolski. Wielkopolskie Prace Ornitologiczne 9: 243–260.

odległości około 15 km od jeziora (P. Wylegała – dane niepubl.), a z danych zebranych w Wielkopolsce wynika, że gatunki te potrafią żerować nawet 30 km od noclegowiska (Wylegała 2009⁶). W niedużej odległości od planowanej farmy wiatrowej (12–14 km) znajduje się kolejne duże zlotowisko żurawi (do kilkuset osobników) nocujących na Jez. Skorzęcińskim (Wylegała i in. 2008⁷). Istnieje wysokie prawdopodobieństwo wykorzystywania przez stada tych ptaków jako żerowiska, rozległych pól, z dużym udziałem upraw kukurydzy, w miejscu planowanej farmy wiatrowej.

W prognozach znalazły się następujące oceny: „*Utrudnione będą przeloty ptaków na kierunku równoleżnikowym, gdyż oprócz wymienionej napowietrznej linii elektroenergetycznej pojawią się nowe bariery terenowe.*” Nie wyjaśniono, dlaczego oddziaływanie ma być istotne akurat na kierunku równoleżnikowym. W kolejnym zdaniu, zapewne jako próbę propozycji działań łagodzących, wpisano: „*W tym wypadku ważne będzie usytuowanie śmigieł siłowni. Najbardziej korzystny z punktu widzenia przelotów ptaków będzie takie wykonanie elektrowni aby oś śmigieł miała kierunek północ-południe. Taki układ <...> będzie najmniej zagrażał ptakom*”. W związku z brakiem jakiegokolwiek wyjaśnienia, w wyniku jakiego rozumowania wyciągnięto takie wnioski, trudno podjąć dyskusję z takim twierdzeniem. Należy jednak zaznaczyć, że ptaki nie migrują w jednym kierunku (np. przeloty między noclegowiskiem a żerowiskami odbywają się zazwyczaj w różnych kierunkach), a „oś śmigieł” w elektrowniach wiatrowych będzie zapewne ustawiana rozmaicie – w zależności od kierunku wiatru. Trudno więc dopatrzeć się wartości merytorycznej w cytowanych stwierdzeniach.

Obecnie badania ornitologiczne na potrzeby prognozowania oddziaływania farm wiatrowych na ptaki powinny uwzględniać metodykę zawartą w wytycznych przygotowanych w 2008 przez Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej i Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (PSEW 2008). Badania prowadzone zgodnie z tymi wytycznymi, w oparciu o jasno określone protokoły badawcze (liczenia transektowe, liczenia z punktów obserwacyjnych, inwentaryzacja populacji wybranych gatunków, liczenia zgodne z metodyką MPPL) dają konkretne wyniki, wyrażone w wartościach liczbowych, co daje możliwość łatwego ich porównywania z wynikami pochodzącymi z innych powierzchni badanych tymi samymi metodami. Metodyki badań prowadzonych przed przyjęciem i opublikowanych tych standardów mogły się od nich nieco różnić. Zdecydowanie jednak powinny spełniać pewne minimalne kryteria rzetelności naukowej – powinny mieć jasno określoną i opisaną metodykę, powinny obejmować reprezentatywne próby (zarówno w czasie, jak i w przestrzeni), powinny wykorzystywać wybrane, powszechnie stosowane standardy badań ornitologicznych, zapewniające porównywalność danych oraz dokonywanie oceny ilościowej i jakościowej, powinny być wykonywane przez osoby posiadające odpowiednią wiedzę.

Podsumowując – nie podano metodyki oceny wpływu realizacji planów na ornitofaunę, a większość zawartych w prognozach stwierdzeń dotyczących występowania czy migracji ptaków jest merytorycznie błędna lub co najmniej niewystarczająco uzasadniona. Biorąc pod uwagę tę jedną z dwóch najważniejszych – jeśli chodzi o potencjalny wpływ elektrowni wiatrowych – grup zwierząt, obie prognozy są nie do przyjęcia.

⁶ Wylegała P. 2009. Liczebność i rozmieszczenie gęsi (*Anser* sp., *Branta* sp.) w czasie migracji i zimowania w Wielkopolsce – w przygotowaniu.

⁷ Wylegała P., Kuźniak S., Dolata. P. T. 2008. Obszary ważne dla ptaków w okresie lęgowym oraz podczas migracji i zimowania na terenie województwa wielkopolskiego. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego. Msc.

3. Uwagi dotyczące wpływu planów na chiropterofaunę

Nietoperze to druga obok ptaków grupa zwierząt, na którą farmy elektrowni wiatrowych mogą mieć największe znaczące negatywne oddziaływanie. Oznacza to, że wpływ realizacji planów na tę grupę zwierząt powinien być przeanalizowany i oceniony w prognozach. Wskazuje na to jednoznacznie art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Tymczasem w obu prognozach nie ma nawet wzmianki o potencjalnym wpływie inwestycji na nietoperze. Jak zaznaczono wyżej, nietoperze (w Polsce wszystkie gatunki objęte są ścisłą ochroną gatunkową!) są narażone na śmiertelność w wyniku działania elektrowni wiatrowych w stopniu co najmniej takim samym jak ptaki (np. Rodrigues i in. 2008⁸). Dlatego brak analizy wpływu farmy na chiropterofaunę jest bardzo poważnym mankamentem, dodatkowo dyskwalifikującym wartość merytoryczną omawianych prognoz. Uwzględnianie nietoperzy w analizach oddziaływania na środowisko farm wiatrowych jest obowiązkowe nie tylko z przyczyn merytorycznych, ale m.in. na podstawie Rezolucji 5.6 Porozumienia o Ochronie Populacji Europejskich Nietoperzy EUROBATS, którego Polska jest stroną. Wobec faktu, że nietoperzy w ogóle nie uwzględniono w prognozach, nie ma sensu odnosić się tu do zagadnień związanych z metodyką dotyczącą badań wpływu farm elektrowni wiatrowych na tę grupy zwierząt, dla których także opracowano już pierwsze krajowe standardy (Kepel 2009⁹).

Podsumowując – brak analizy i oceny, jaki wpływ będzie miała realizacja planów na nietoperze, oznacza, że obie prognozy nie zostały wykonane prawidłowo i nie można ich przyjąć ani na ich podstawie uchwalić planów.

4. Uwagi dotyczące wpływu planów na obszary Natura 2000

Zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt 2 lit e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognozy powinny określać, analizować i oceniać m.in. przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów. Naszym zdaniem oba omawiane dokumenty nie spełniają tego warunku, a więc są nie do przyjęcia. Nie można bowiem uznać za właściwą analizę i ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 kilku ogólnikowych stwierdzeń, nie odnoszących się do konkretnych celów ochrony czy integralności obszarów.

Należy zaznaczyć, że gdyby nawet mimo braku w obu opracowaniach rzeczywistej analizy wpływu na obszary Natura 2000 uznać zapisane w nich oceny wpływu planów na obszary Natura 2000 za wystarczające, oznaczałyby one konieczność odrzucenia tych planów.

W tabelach „Przewidywane znaczące oddziaływanie” w niektórych pozycjach przy wpływie planów na obszary Natura 2000 postawiono „+”, co zgodnie z opisem oznacza, że „*znaczące oddziaływanie wystąpi*”, gdyż „*realizacja ustaleń planu spowoduje nieodwracalną degradację zasobów i walorów środowiska oraz powstaną znaczne uciążliwości dla jednego lub kilku elementów środowiska*”.

⁸ Rodrigues L., Bach L., Dubourg-Savage M.-J., Goodwin J., Harbusch C. 2008, Guidelines for consideration of bats in wind farm projects. EUROBATS Publication Series No. 3 (English version). UNEP/EUROBATS Secretariat, Bonn.

⁹ Kepel A. (red.). 2009. Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (na rok 2009). Dokument wydany przez Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy. http://www.salamandra.org.pl/DO_POBRANIA/PRAWO/Wiatraki-nietoperze_wytyczne-2009.pdf.

W innym miejscu w obu prognozach zawarto ocenę, że „realizacja projektu planu spowoduje powstanie negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000. Będą to oddziaływania mało znaczące, o zasięgu ponadlokalnym, skumulowane, pośrednie i długoterminowe.” Autor zastosował podział oddziaływania na „mało znaczący”, „średnio znaczący” i „znaczący”. Stopniowanie znaczącego oddziaływania nie ma znaczenia prawnego jeśli chodzi o możliwość realizacji przedsięwzięcia. Jeśli oddziaływanie będzie znaczące, zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w związku z art. 33 ustawy o ochronie przyrody, projekt dokumentu nie może zostać przyjęty (w przypadku farm elektrowni wiatrowych nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody).

Podsumowując – prognozy należy odrzucić, gdyż nie zawierają właściwej oceny oddziaływania planów na pobliskie obszary Natura 2000. Gdyby jednak na tej podstawie prognoz nie odrzucono, planów i tak nie można przyjąć, gdyż w prognozach tych zaznaczono, że negatywny wpływ realizacji tych planów na obszary Natura 2000 będzie znaczący.

5. Uwagi dotyczące wpływu planów na inne obszary chronione

Obszary obu opracowań znajdują się w całości w granicach Powidzko-Bieniszewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz przylegają bezpośrednio do Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

Nie wiadomo, jaką metodykę przyjęto dla oceny wpływu realizacji planów na walory krajobrazowe (określenie metody jest obowiązkowe). W obu opracowaniach znalazła się następująca konkluzja dotycząca wpływu planów na te obszary: „Z uwagi na położenie obszaru opracowania na obszarze chronionego krajobrazu realizacja planu nie spowoduje żadnych negatywnych oddziaływań na ten obszar i sąsiedni Powidzki Park Krajobrazowy.”

Nie uzasadniono w jakikolwiek sposób, dlaczego uznano, że sam fakt położenia obszarów objętych planem na chronionym obszarze zagwarantuje brak negatywnych oddziaływań na te obszary. Stwierdzenie to jest zupełnie gołosłowne i jednoznacznie sprzeczne z innymi ustaleniami zawartymi w tych samych prognozach.

W obu opracowaniach zasugerowano także, że plany nie naruszają zakazów wprowadzonych w uchwale o utworzeniu obszaru chronionego krajobrazu. W uchwale tej znajdują się m.in. następujące ustalenia:

- „- zakazuje się lokalizowania nowych <...> obiektów <...> uciążliwych dla otoczenia jako źródła hałasu <...>.
- należy nadać wszelkiemu budownictwu oraz wszelkim urządzeniom technicznym i komunikacyjnym cechy estetycznego wyglądu, zharmonizowania z otaczającym krajobrazem”.

Tymczasem w innych miejscach tego opracowania przyznano: „Negatywne zmiany i przekształcenia w stosunku do stanu obecnego nastąpią w zakresie zmian walorów krajobrazowych, przekształceń powierzchni ziemi, warunków bytowania zwierząt oraz powstania nowych źródeł emisji hałasu i emisji pól elektromagnetycznych”, a dalej: „Realizacja ustaleń planu spowoduje zmiany krajobrazu. Będą to zmiany negatywne, bezpośrednie, skumulowane i długoterminowe. Wprowadzenie nowych obiektów budowlanych o bardzo dużej wysokości spowoduje powstanie dominant krajobrazowych na tle otaczających użytków rolnych i zieleni”. W streszczeniu prognoz zapisano jeszcze bardziej jednoznacznie: „Realizacja projektu planu spowoduje negatywne znaczące oddziaływania w stosunku do walorów krajobrazowych. Nowe bardzo wysokie budowle będą nowym elementem krajobrazu i będą agresywnie wpisywały się w obecny krajobraz rolniczy z elementami zieleni”.

Sprzeczności cytowanych wyżej stwierdzeń są oczywiste. Chociaż zakazy wprowadzone w roku 1986 w znacznej części nie odpowiadają zakazom uwzględnionym w art. 24 ustawy o ochronie przyrody, nawet na podstawie cytowanych wyżej, bardzo ogólnikowych stwierdzeń trudno uznać, że plany te nie będą miały wpływu na walory, dla ochrony których powołano oba te typy obszarów chronionych – w szczególności na ich walory krajobrazowe. Farmy elektrowni wiatrowych trudno uznać za „zharmonizowane z otaczającym krajobrazem”.

Autor przyznaje także ogólnikowo w obu prognozach, że dodatkowo będzie miało miejsce skumulowane negatywne oddziaływanie na krajobraz, gdyż poza dwoma farmami, dla których sporządzono prognozy, w sąsiedztwie planowane są kolejne parki elektrowni wiatrowych: w gminie Janikowo, Mogilno i Strzelno.

Pomimo stwierdzenia znaczącego negatywnego wpływu na krajobraz (chroniony na tym terenie z mocy prawa) nie zaproponowano jakichkolwiek rzeczywistych środków łagodzących. Opisane w prognozach dwie grupy działań „minimalizujących” będą miały skutek odwrotny od deklarowanego – potęgując negatywne oddziaływanie.

Jako pierwszą grupę działań autor prognoz wymienia „szereg ustaleń”, które projektanci wprowadzili „aby zminimalizować negatywny wpływ nowych inwestycji na krajobraz”. Środki te wg autora prognozy są następujące:

- siłownie powinny być wyposażone w odpowiednie dzienne i nocne znaki przeszkodowe;
- zewnętrzne końce śmigieł powinny być pomalowane w 5 pasów o jednakowej szerokości, prostopadłych do dłuższego wymiaru łopaty śmigła, pokrywających 1/3 długości łopaty śmigła, 3 pasy czerwone lub pomarańczowe i 2 pasy białe;
- pasy skrajne nie mogą być koloru białego;
- światło przeszkodowe musi być umieszczone na najwyższym miejscu gondoli.

Już jednak w kolejnym zdaniu przeczy sobie przyznając, że „taka kolorystyka i oświetlenie siłowni spowoduje, że będą one dobrze widoczne dla pilotów statków powietrznych, jednak będą stanowiły wyraźne dominanty krajobrazowe na tle użytków rolnych i zieleni.”

Jeśli chodzi o drugą grupę działań, to z zamieszczonych w prognozach uzasadnień wynika, iż autor przyjął, że równomierne rozproszenie elementów szpecących po całym obszarze oraz ich lokalizacja z dala od zabudowy – na terenach o charakterze półnaturalnym, „zminimalizuje negatywne oddziaływanie nowych obiektów na krajobraz”. Stwierdzenia te, jak wiele innych zawartych w omawianych prognozach, są sprzeczne z elementarną wiedzą na temat omawianych zagadnień.

Podsumowując – w prognozach brak informacji o metodach oceny wpływu inwestycji na krajobraz. Z prognoz wynika, że zakłada się znaczący negatywny wpływ farm elektrowni wiatrowych na walory krajobrazu będące na tym terenie przedmiotem ochrony. Nie zaproponowano rzeczywistych działań łagodzących. Liczne ewidentne sprzeczności i braki w ocenie wpływu planów na krajobraz i obszary chronione dyskwalifikują te opracowania. Gdyby jednak kierować się treścią tych prognoz, wykazany w nich wpływ na tereny chronione przy braku skutecznych działań łagodzących dyskwalifikuje opisane w nich plany.